

Ny plan for forskning

Bragt i Berlingske, 21. april 2016

Af Lykke Friis, prorektor for uddannelse

I mange år har danske læger ledt efter prostatakraft ved at tage smertefulde vævsprøver i de nedre regioner, endda ofte uden at resultatet giver sikker viden om, hvordan det står til med kræften. Som følge heraf har tusindvis af midaldrende mænd måttet lære uvishedens sandsynlighedsregning. Nu har læge Lars Boesen forsket i en teknik, hvor man ved hjælp af en særlig MR-scanner kan finde denne store mandedræber med større præcision og mindre ubehag. I sidste uge kunne han løfte pokalen som vinder af årets Ph.d. Cup.

Ugen før ramte en anden solstrålehistorie pressen. Professor Claus Felby kunne berette, at hans hold af forskere havde fundet opskriften på den »omvendte fotosyntese«. I bedste kogebogsstil blandes planterester med klorofyl fra spinat. En smule enzym fra en svamp tilsættes, og blandingen stilles ud i solskinsvejret. Vupti har man det fineste grønne sukker, som kan laves til biobrændstof og hældes på biler - hvis ellers Felbys forskerhold og virksomheden Novozymes i fællesskab formår at »raffinere« forskningsresultaterne.

Disse to stikprøver viser med al tydelighed, at dansk forskning har potentialet til både at knække kræftstatistikken og give brændstof til drømmefabrikker og erhvervseventyr i klimakrisen. At forskning således kan betale sig for både højteknologiske virksomheder og helt almindelige Hr. Jensen er egentlig en gammel nyhed. Men den blev ikke desto mindre genfødt, da Novo Nordisk Fonden i denne måned præsenterede en rapport, der viser, at offentlig forskning er en fornuftig investering med sikre afkast i form af vækst og arbejdspladser i Danmark. Novo-fonden har brugt samme regnemodeller som Finansministeriet og Danmarks Statistik og når frem til, at hvis staten f.eks. øger forskningsinvesteringerne med 1 mia. kr., vokser BNP med 2 mia. kr. fem år efter.

Set i det lys er det værd at spekulere over, hvordan det egentlig går med Danmarks investeringer i forskning. Ganske fint ved første øjekast. Danmark er i pænt selskab på en 6.-plads blandt OECD-landene – efter Israel, Sydkorea, Japan, Finland og Sverige. Men spørgsmålet er, om disse nationale sammenligninger af landes gennemsnit overhovedet giver det rigtige billede af et lille land med 5,6 mio. indbyggere. Ganske tankevækkende fremlagde DI for nylig en analyse, som viser, at Danmark ligger på en beskedne 27.-plads

blandt verdens vidensregioner, efter lokale konkurrenter som Øst-sverige og Berlin.

DIs analyse er lavet inden paradigmeskiftet i finansloven, som ved årsskiftet for første gang siden 00'erne skar i forskningsbudgetterne til de danske universiteter. Med andre ord er Danmarks position nok 1,4 mia. kr. mindre værd. Men et kig mere i finansloven afslører en endnu mere usikker fremtid for dansk forskning. På ét enkelt år, fra 2018 til 2019, står de offentlige forskningsmidler nemlig til at falde med 14 procent – ét scenario, man i universitetskredse kalder »skrænten« og som forhåbentlig bliver fyldt op, når finanslovsudkastet fremlægges til august.

Uanset hvad er det på tide, at vi i Danmark udtænker og finansierer en ny plan for, hvad vi vil med vidensamfundet. En plan, der ligesom Anders Fogh Rasmussens globaliseringsplan, er langsigtet, så vi undgår at hoppe fra finanslov til finanslov, fra tue til tue. Hvad er ambitionsniveauet for dansk forskning, og hvad er målene? Skal vi forsat skabe grobund for strålende dansk forskning, eller skal Danmark nøjes med en mere afsondret placering blandt vækstregionerne?